

Masarykova univerzita

Fakulta

Filozofická fakulta

Obor řízení

Muzikologie

Uchazeč

Mgr. Vladimír Maňas, Ph.D.

Pracoviště uchazeče

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Habilitační práce

Nicolaus Zangius: hudebník přelomu 16. a 17. století. Na stopě neznámému

Složení komise

Předseda

prof. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Členové

prof. PhDr. Marta Hulková, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislavě

prof. PhDr. Jana Perutková, Ph.D.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Dr hab. Tomasz Jeż

Varšavská univerzita

doc. Mgr. Jana Spáčilová, Ph.D.

Univerzita Palackého v Olomouci

Hodnocení vědecké / umělecké kvalifikace uchazeče

Odborná kvalifikace Mgr. Vladimíra Maňase, Ph.D. navazuje na jeho VŠ vzdělání v oborech hudební věda a historie (Ústav hudební vědy, Historický ústav) na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Magisterské studium absolvoval v roce 2003 diplomovými pracemi *Hudba v Moravské Ostravě v raném novověku a Náboženská bratrstva olomoucké (arci)diecéze do josefínských reforem*. Dizertační práci na Ústavu hudební vědy FF MU (*Hudební aktivity náboženských korporací v raném novověku*) obhájil v roce 2008. Odbornou kvalifikaci si adept rozšířil studijními a výzkumnými pobyty na Universitát Wien v roce 2001 a 2007. V letech 2005 a 2006 pracoval jako projektový zaměstnanec oddělení rukopisů a starých tisků Moravské zemské knihovny. V roce 2005 byl na Ústavu hudební vědy FF MU zaměstnán jako asistent, od roku 2008 působí tamtéž jako odborný asistent a studijní garant, od roku 2020 jako garant bakalářských studijních programů.

Mezi klíčové oblasti jeho expertizy patří starší hudební kultura, zejména 15. až 17. století ve středoevropském kontextu. Kromě monografického zpracování osudů hudebníka Zangia sem spadá dlouholetý výzkum hudební kultury na dvoře knížat z Lichtenštejna, problematika hudebních inventářů a s ním spojené pole hudební topografie: formou diplomové práce, dílčích studií a v několika případech i kapitol v knize zmapoval starší hudební dějiny vybraných lokalit (Dačice, Telč, Slavonice, Rajhrad, recentně Brno). S hudebními dějinami Brna se pojí jeho podíl na prezentaci dvou mimořádně cenných sborových knih z doby kolem roku 1550, dochovaných v rámci svatojakubské farní knihovny. Paralelně se věnuje problematice náboženských bratrstev středověku a raného novověku se zaměřením na jejich kulturní aktivity; zde jde především o téma literárských bratrstev na Moravě, o němž referoval i před mezinárodním publikem (vedle konferenčních vystoupení šlo o přednášky na muzikologických ústavech ve Vídni a Varšavě). Z oblasti kulturních dějin patří ke klíčovým tématům jeho zájmu náboženské dějiny a praxe raného novověku, zejména problematika poutnictví, kléru a lokálních církevních dějin, kromě několika topograficky orientovaných kapitol v kolektivních monografiích (dějiny farností a liturgického provozu v lokalitách Hulín, Holešov, Moravská Ostrava, Velké Meziříčí, Zašová aj.) je autorem dvou důležitých německojazyčných syntéz o náboženských bratrstvech ve sbornících *Bruderschaften als multifunktionale Dienstleister der Frühen Neuzeit in Zentraleuropa* (Wien 2018) a *Frühneuzeitforschung in der Habsburgermonarchie. Adel und Wiener Hof - Konfessionalisierung - Siebenbürgen* (Wien 2013). K výročí jezuitského gymnázia v Brně inicioval mezioborovou konferenci *Jezuité a Brno: sociální interakce koleje a města* (2008) a společně s PhDr. Hanou Jordánkovou editoval navazující konferenční sborník (2013).

Kromě organizačního podílu na vybraných ročnících Mezinárodního hudebněvědného kolokvia v Brně (zejména těch v lichých letech, kdy jsou jednání věnována starší hudební kultuře) inicioval konference u příležitosti narozenin prof. PhDr. Jiřího Sehnala, CSc. (2011, 2016), a další, jednodenní odborné workshopy reflektující vybraná témata (Svatojakubská farní knihovna 2019, Hymnologické setkání 2022).

Jeho dosavadní vědecký výzkum byl podpořen několika národními grantovými projekty. První byl projekt *Náboženská bratrstva v kultuře raněnovověké Moravy* (GA404/08/0998) v letech 2008 až 2010. Hlavním výstupem byla výstava *Zbožných duší úl* v Muzeu umění Olomouc – Arcidiecézním muzeu Olomouc (2010), k níž vyšel i odborný katalog, na němž se adept podílel jako autor i spolueditor. Jako spoluřešitel se podílel na grantovém projektu prof. Jany Perutkové, Ph.D. Výzkum operního repertoáru v českých zemích v době baroka (GA408/09/0334). Ústav hudební vědy reprezentuje jako dlouhodobý řešitel projektů Mezinárodní hudebněvědné kolokvium, financovaných městem Brno. Granty děkana. V letech 2016 až 2018 byl hlavním řešitelem projektu *Hudební inventáře raného novověku v českých zemích* (GA16-17615S).

Vladimír Maňas prezentoval výsledky svého bádání na mezinárodních konferencích v Nottinghamu, Vídni, Budapešti, Varšavě, Bratislavě, Praze a jiných místech. Přednášel na Varšavské a Vídeňské univerzitě, v rámci ČR na půdě Akademie věd ČR, Divadelního institutu, Moravské zemské knihovny a dalších institucí.

Je spolueditorem výstavního katalogu *Zbožných duší úl* (Olomouc 2010), sborníků *Jezuité a Brno* (Brno 2013) a *Cantantibus Organis* (Brno 2017), spoluautorem monografií *Vnitřní krajina zmizelého města. Náboženská bratrstva v raněnovověkém Brně* (Brno 2010, spolu se Z. Orlitou a T. Malým) a *In conspectu angelorum psallam tibi. K hudební kultuře benediktinského kláštera Rajhrad od jeho založení do začátku 18. století* (Brno 2014, spolu s P. Žůrkem a L. Škvařilem). V rámci významných monografií je autorem kapitol o hudebních a divadelních dějinách

Brna v raném novověku (Dějiny Brna 3, v tisku). Jeho články jsou publikovány v českých i zahraničních odborných periodikách (Musicologica Brunensia, Opus musicum, Muzyka, Časopis Matice moravské).

V. Maňas je doposud autorem jednoho článku v rámci databáze Scopus, 29 odborných článků v dalších recenzovaných periodikách. Vydal jednu vlastní monografii, dvě jako spoluautor a dvě jako spolueditor, 23 samostatných kapitol v kolektivních monografiích a 18 příspěvků v konferenčních sbornících (z toho 6 v zahraničních svazcích). Uskutečnil 5 zvaných přednášek, z toho 2 na mezinárodních fórech. Ohlasy Maňasovy vědecké činnosti zahrnují 66 citací v mezinárodních databázích, 166 citací v dalších publikacích, dvě recenze jeho habilitační práce (z toho 1 zahraniční).

Od roku 2014 je členem výboru Muzejní a vlastivědné společnosti v Brně, od roku 2017 je členem Vědecké rady Moravské zemské knihovny. Zasedá v redakčních radách Opus musicum, Musicalia a Musicologica Slovaca. Je členem výzkumného kruhu Musica Rudolphina.

Závěr: Vědecká / umělecká kvalifikace uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Muzikologie.

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

Od počátku svého působení na Ústavu hudební vědy se podílí na výuce v rámci diplomových seminářů, vyučuje zejména starší dějiny hudby včetně specializovaných seminářů (Seminář období renesance, Seminář hudební topografie, Hudební paleografie, Pomocné vědy historické pro muzikology), praktičtěji orientované předměty (Komorní sbor, Vokální praktikum). V rámci výuky se snaží zúročit vlastní badatelskou činnost a zkušenost historika a specialisty na starší knižní kulturu, ale také dlouholetou sborníkovou a dramaturgickou činnost; vedle pravidelné výuky především formou jednorázových workshopů včetně studijních exkurzí (Památník písemnictví Rajhrad, Vědecká knihovna v Olomouci, Zemský archiv v Opavě – pobočka Olomouc, Moravská zemská knihovna, Archiv města Brna). Studijní nabídku předmětů rozšířil také řadou specializovaných dílen, pro něž získal univerzitní podporu, viz Nové odborné dílny v rámci oboru hudební věda (MUNI/FR/1689/2014) a Posílení praktických aspektů výuky oboru hudební věda (MUNI/FR/0440/2014).

Vedl dosud celkem 57 bakalářských diplomových prací, 19 magisterských diplomových prací na oborech Hudební věda, Teorie a provozovací praxe staré hudby a Sdružená uměnovědná studia. Doktorské studium hudební vědy pod Maňasovým vedením absolvovali Mgr. Tereza Žúrková, Ph.D. (vedoucí kurátorka sbírky hudebních nástrojů Národního muzea – Českého muzea hudby), Mgr. Lumír Škvařil, Ph.D. Mgr. Hana Studeničová, Ph.D. (pracovnice Ústavu hudobnej vedy Slovenské akademie věd) a Mgr. Helena Kramářová, Ph.D. (odborná pracovnice Archiv der Gesellschaft der Musikfreunde).

S pedagogicko-výzkumnou činností úzce souvisí aktivity dramaturgické, do nichž se průběžně snaží zapojovat i studenty. Vladimír Maňas působil v letech 2010 až 2020 jako dramaturg Ensemble Opera Diversa (v letech 2015 až 2020 také jako umělecký vedoucí souboru), od roku 2012 připravuje program Velikonočního festivalu duchovní hudby v Brně. Připravil hudební program oslav 200. výročí narození J. G. Mendela (Brno, červenec 2022) a podílí se na přípravě festivalu Concentus Moraviae (2023, 2027).

Jako dramaturg a sborníkmistr Ensemble Versus, komorního sboru pro duchovní hudbu, který od roku 2009 působí pod záštitou Ústavu hudební vědy FF MU, připravil několik koncertních projektů, věnovaných v návaznosti na vlastní výzkum starší hudební kultury. *Svatý týden kolem roku 1600* (duben 2014) vznikl díky spolupráci s dr. Christianem Leitmeirem (dnes Oxford University), který laskavě poskytl vlastní edice skladeb Jacoba de Kerle. V rámci roku české hudby 2014 inicioval vznik a následně realizaci dvojkonzertu sborů Ensemble Versus a Vox Iuvenalis, na němž v premiéře zazněl cyklus Františka Emmerta *Nirmal Hridai*, tehdy ještě za přítomnosti autora. Se sborem Versus a souborem Capella Ornamentata realizoval též vůbec první soubornou nahrávku motet Nicolause Zangia (2017). Ensemble Versus, kterým prošlo již několik desítek vysokoškolských studentů a zejména studentů oboru hudební věda, představuje v celorepublikovém kontextu jedno z mála těles, specializovaných na duchovní hudbu renesance a 20. a 21. století, na prezentaci soudobé duchovní hudby každoročně spolupracuje s Ensemble Opera Diversa.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Muzikologie.

Hodnocení habilitační práce uchazeče

prof. PhDr. Petr Daněk, Ph.D.

prof. PhDr. Mgr. Tomáš Knoz, Ph.D.

prof. PhDr. Jiří Sehnal, CSc.

Uvedení oponenti ocenili kvalitu práce a rozsah materiálů, jež autor zpracoval, a dále především metodologický přínos k problematice zkoumání dvorské kultury kolem roku 1600. Maňasova badatelská činnost se vyznačuje velkou znalostí historických i hudebních pramenů, značnou hloubkou a vědeckou akribií, zaměřením na detail a spojováním zdánlivě různorodých historických skutečností. Maňasova práce je v nejlepším slova smyslu prací interdisciplinární. Tomáš Knoz připomíná, že „Maňas dokáže nebývalým a metodologicky zcela korektním způsobem překračovat hranice jednotlivých oborů – historie, muzikologie, kulturních dějin. Vykazuje perfektní znalost dějin slěchty, takže dokáže charakterizovat atmosféru panující na aristokratických dvorech slěchty kolem roku 1600, včetně role skladatelů a hudebníků, kteří na nich působili. Dlouhodobě se zabývá církevními a duchovními dějinami, což je výborný předpoklad pro pochopení historických a sociálních souvislostí duchovních skladeb hudebníků typu Nicolause Zangia, včetně kontextualizace skladeb v sociálním prostředí dvorských kostelů cíř v rámci liturgického roku.“ Jiří Sehnal neopomenul zdůraznit, že Maňasova práce je jedinečným pohledem do dosud spíše temné historie hudby v prvních dvou desetiletích 17. století na Moravě. Všichni oponenti se shodují v tom, že doposud známé prameny k Zangiovi jsou nově

a invenčně interpretovány. Specifickým přínosem předložené práce je vedle toho i objevení a výklad pramenů nových, ztracených či doposud neznámých, které často dokládají to, co nás na Zangiovi především zajímá a tím jsou jeho aktivity na našem území.

V neposlední řadě oponenti oceňují autorovu schopnost dovést výzkum až do podoby znějící hudby, což je zvláště při výzkumu starších stylových období velmi cenné (součástí práce je CD nahrávka Zangiiových Cantiones sacrae soubory Ensemble Versus a Capella Ornamentata). Tím dosahuje předložená práce obdivuhodné komplexnosti.

Závěr: Úroveň habilitační práce uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na habilitační práce v oboru Muzikologie.

Výsledek tajného hlasování komise

Hlasování se uskutečnilo: elektronicky

Počet členů komise		5
Počet odevzdaných hlasů		5
z toho	kladných	5
	záporných	0

Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké / umělecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a úrovně habilitační práce uchazeče předkládá komise Vědecké radě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity návrh **jmenovat uchazeče docentem** v oboru Muzikologie.

V Brně dne 06.10.2022

prof. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D.

.....